

Que veure a Santa Carles de la Ràpita

A- Església Nova de Sant Carles de la Ràpita

L'Església Nova de [Sant Carles de la Ràpita](#), d'arquitectura equilibrada i discreta, és un edifici del segle XVIII, notable i singular. La planta i les façanes d'estil **neoclàssic** recorden les esglésies del renaixement italià, sobretot per la presència de **columnes jòniques**, si bé encara s'intueixen algunes influències de l'estil **barroc**.

L'edifici, abans aïllat i situat als afores de la vila, avui dia està situat al **centre de la població**, de cara al mar i presidint l'avinguda lluminosa i enjardinada que condueix al passeig Marítim i a les platges.

Actualment s'ha habilitat com a **equipament** i s'hi desenvolupen **activitats culturals**.

Declarada **monument d'interès historicoartístic** per Patrimoni de Catalunya l'any 1984, l'Església Nova forma part del conjunt arquitectònic que **Carles III** pretenia aixecar al port dels [Alfacs](#). Si s'hagués completat el projecte original hauria donat lloc a un conjunt arquitectònic monumental, però, malauradament, es van aixecar els murs de l'edifici i les cobertes no es van arribar a construir mai. Les fonts apunten que la mort del monarca i els desordres econòmics i administratius del seu regnat haurien fet que la ciutat neoclàssica de Carles II es quedés a mig edificar.

De l'**Església Nova** no hi ha notícies que confirmen que l'edifici es projectés com a temple religiós; és més, la seua estructura s'identifica més aviat amb la dels edificis contemporanis dedicats a **funcions administratives**. Tampoc no se sap qui la va projectar o qui va dirigir les obres.

L'Ajuntament de la Ràpita adequarà l'espai interior de l'**Església Nova** com a **centre d'interpretació de la Il·lustració**. Així, s'instal·laran unes vitrines i uns plafons metàl·lics que contenen vestigis i informació sobre la història del municipi.

A més, l'**Església Nova** serà el punt de partida d'una **ruta turística** pel patrimoni històric del municipi que culminarà al futur Museu de la Mar de l'Ebre, a les Casotes. A més, s'hi ubicat provisionalment la seu de l'**oficina municipal de turisme** fins que es traslladi a un edifici de nova construcció que s'ha d'aixecar al costat de la Capitania Marítima.

B- Far de Sant Carles

Far de vidre i acer en forma de cúpula, amb l'interior revestit de fusta. La llanterna és elèctrica i amb gas, i té un focus de 500 watt. que abasta 12 milles. Està situat al damunt de la casa que és d'una planta amb planta rectangular, al centre de la qual hi ha les escales de cargol per accedir al far; la part del davant fa les funcions d'oficina i la del darrere d'habitatge. Al costat dret hi ha un altre habitatge de tipus rectangular, de les mateixes característiques que l'anterior. Tot el perímetre del recinte està envoltat per un reixat de ferro forjat.

Va començar a funcionar l'any 1864 encara que al penell posa la data "1919". El nom del far -Far de Sant Carles- ve donat per la partida (Cenieta) o pel nom de la platja (Delícies).

C- Torre del Moro

De planta rectangular, els murs són de maçoneria amb carreus de pedra picada en els angles. Fins a 1'70 m. d'alt, forma atalussada. Porta, en forma d'arcada adovellada, en el mur que mira a mar. Es conserven dos matacans, un decapitat protegint la porta i l'altre al mur que mira a Alcanar. Espitlleres en el mur frontal i dorsal, i dues finestres posteriors en el frontal i el que mira a Alcanar. Coronament de merlets. A l'interior, sostre original en forma de volta de mig punt a la planta. Teulada (1r. pis), amb teules àrabs i de doble vessant, refeta posteriorment. Afegits posteriorment tres murs de maçoneria al mur de la façana, per protegir l'entrada a la torre.

Junt amb les altres dues torres situades a prop però al W de la N-340 forma el grup dit de les "torres del moro", que al mateix temps hom inclou dintre del grup genèric de "torres dels Alfacs". No es coneixen notícies sobre cap torre en particular, ni tampoc el topònim original de cadascuna. Organitzades a banda i banda de l'antic camí de bandolers, hom pensa que foren aixecades el darrer del segle XVI com a mesura de seguretat, davant l'increment d'accions depredatòries sobre les costes tortosines per part dels pirates musulmans i turcs. La seva construcció i manteniment anà a càrrec de la ciutat de Tortosa i amb l'ajut de la corona. Podria tractar-se també de construccions dels segles XIV-XV. Segons Bayerri (citat per Miravall) "a provecho de su salvaguarda (del monestir de la Ràpita) se acabaron de construir, a expensas de la caja

municipal tortosina, en 1390, las atalayas del Montsià y Puigmoltó, con guardianes perennes que las custodiasen". Miravall pensa que algunes de les anomenades torres del moro podria correspondre a alguna de les atalaies esmentades.

D- Torre de la Guardiola - Mirador

Antiga torre de guaita i defensa que ha estat refeta com a base d'un monument religiós i és coneguda com el "Sagrat Cor". Està situada al cim d'un turó (116 metres) des del qual es pot contemplar Sant Carles, la badia dels Alfacs i bona part del Delta i la costa. És de planta quadrada i base atalussada. El parament és de pedra irregular lligada amb morter excepte a les cantonades on s'ha fet servir carreus. Es conserva fins l'alçada del primer pis, amb la porta d'accés elevada (s'havia de pujar amb una escala). La torre ha estat força desfigurada en servir de suport a l'escultura del sagrat Cor i amb l'afegit una gran creu a la base.

La torre apareix documentada per primera vegada l'any 1483. el segle XVI, paral·lelament a la construcció de les altres torres costaneres, anomenades dels Alfacs, degué ser reforçada o refeta a causa dels atacs pirates.

E- LA GLORIETA (La Capelleta)

L'edifici es troba fora del nucli urbà, en una situació elevada, a l'extrem de l'eix (format pels carrers Governador Labadie, plaça Carles III, plaça d'Espanya i carrer de Sant Francesc fins al mar) que segons el traçat urbanístic neoclàssic creua el nucli urbà.

Amb tot, en ser edificades les escoles públiques en el recinte de les quals es troba ubicada, la Glorieta ha perdut tota la força de polarització concebuda com pavelló - mirador sobre la ciutat, és un petit edifici exempt i inacabat, amb planta de rotunda perllongada per un petit cos rectangular adossat. A la banda que mira a la ciutat té tres obertures en forma d'arc de mig punt, cada una de les quals és flanquejada per dos pilastres d'ordre dòric, rematades per un entaulament perimetral. L'interior presenta també restes de pilastres de secció circular. No es van arribar a bastir la coberta, el paviment i l'arrebossat exterior i interior dels murs, elements que li haurien donat una aparença estèticament més agradable.

La Glorieta forma part de la nova ciutat creada el 1780 per Carles III. La seva posició aïllada i elevada emfasitza l'eix urbanístic transversal (mar - muntanya) que en interseccionar amb la plaça de Carles III genera tot l'espai urbà.

F- Església parroquial de la Santíssima Trinitat

Situada a un extrem de la part fortificada de la plaça de Carles III, presenta un atri avençat, rematat per una balustrada, amb quatre columnes en pedra, de fust llis i capitells toscans, a doble alçada dels porxos, amb accés des de aquests. La part superior, amb finestral d'arc de mig punt, centrat, està rematat per un frontó sobre quatre falses pilastres amb capitells jònics. Coberta a dues aigües. Al costat esquerre presenta una torre alta, de planta quadrada, sobre una gran cornisa, acabada amb un campanar, amb frontons sobre falses columnes i capitells jònics. A l'interior té una ampla nau central amb pilastres estriades, arquiteu corregut i cornisa de la qual parteix una volta de canó amb arcs torals decorada per cassetons quadrats i tancada amb un absis semicircular, de volta de quart d'esfera i cassetons, també. Als costats, dos petites naus laterals. Altar d'alabastre, decorat amb columnes i frontó partit amb la imatge de la mare de Déu a sobre, dins la fornícula. Obra revocada.

Aquest edifici es troba al mateix emplaçament que l'església antiga, dins el conjunt urbanístic projectat en temps del rei Carles III, però presenta radicals diferències formals. L'edifici actual és una reconstrucció deguda a la devastació que va provocar la guerra civil de 1936-39. L'any 1938, el rector de Sant Carles, Ramon Millan, juntament amb el suport de J. Torné, P. Castro i altres rapitencs, encarregaren una talla policromada, d'estil romànic, a l'escultor barceloní Campaña. El 24 de juliol de 1941, la imatge de la verge de la Ràpita entrà al poble. El 25 de juliol de 1941, fou col·locada la primera pedra de l'església, la qual fou beneïda el mateix dia, però de 1945, pel Vicari General de la Diòcesi, M. Joaquim Blanch. Segons la "Gran Geografia Comarcal de Catalunya", vol. 13 (Baix Ebre i Montsià), p.307: "L'església antiga fou enderrocada després de la guerra civil per construir aquesta, que és més gran, al mateix indret". S'intentà fer una rèplica de la antiga imatge que hi havia i que s'havia guardat durant molt de temps a la clausura de les Monges Santjoanistes de Tortosa i que desaparegué sota les flames, juntament amb el convent, el 1936. Ha estat restaurada l'estiu de 1990, afectada de xilòfags i despreniments.

G- Fonts de l'Alameda

Dos elements, front per front, d'idèntic tractament formal però en diferent estat de conservació. Ocupen un lloc notori a la Plaça de Carles III, al centre de les porxades, on comença la forma semicircular del traçat. L'element de la part de ponent manté la seva forma inicial, encara que deteriorada. L'altra va ser restaurat a la postguerra. Estan formats per un cos central dins l'arc de mig punt, amb restes de relleu en forma d'àmfora, amb la sortida d'aigua. Pilastres laterals amb encoixinat i frontó superior. Obra de rajola massissa arrebossada la de ponent, l'altra fou restaurada amb aplacat de marbre. 1992: l'element de ponent s'ha restaurat.

Foren construïdes, juntament amb els porxos de la plaça de Carles III, com a infraestructura d'aquesta, en un estricte estil neoclàssic. Carles III ordenà el començament de les obres de la reial ciutat el 1780, que es van interrompre uns anys després, dins un ambiciós pla econòmic, portuari i urbanístic de nou poblament.

J- Museu de la Mar de l'Ebre

El **Museu de la Mar de l'Ebre** és un equipament museístic situat a l'edifici de les **Casotes**, edifici d'estil neoclàssic construït el 1857 i obra de Jules Carvallo, a **Sant Carles de la Ràpita**. Construït a l'època de Carles III, es tracta d'un antic magatzem de mercaderies del canal de navegació que havia de comunicar l'Ebre (**Amposta**) amb la Ràpita.

Aquest equipament compta amb 900 metres quadrats útils distribuïts en dos plantes, en les quals hi ha una sala d'usos múltiples, una àrea d'atenció al públic i dependències internes i exposicions permanents. Amb exposicions i audiovisuals sobre el mar i l'Ebre.

Destaquem la col·lecció de **75.000 exemplars** exposats de **zoologia, malacologia i microfauna** del **delta de l'Ebre**, amb espècies ja extingides, i una col·lecció d'**àmfores púniques i romanes** procedents del fons marí que va recollir durant més de 50 anys el Sr. Joan Brunet.

K- Salines de la Trinitat

Salines de major extensió al Delta (1000 Ha.), situades a la Punta de la Banya, davant de la població de la Ràpita, en plena mar oberta, a la part est del port dels Alfacs. Es beneficien de l'escassa pluviositat i de l'elevat grau d'insolació. La major part de la seva extensió l'ocupen els dipòsits de concentració, units per compostes de fusta i les basses saladores; a la part de la costa tocant a l'Aluet hi ha habitatges, oficines, sales de màquines i les garberes. A la part del port dels Alfacs hi ha un antic moll de fusta.

Sabem que l'explotació de la sal era molt important, ja, a l'època àrab. En establir-se a la carta de poblament de Tortosa (1149) el novè de la sal reservat per al Comte. Però no és fins el segle XV que té una forta incidència a la conca de la Mediterrània occidental. Aquestes salines es creu que tenen el seu origen al segle XIV. El que s'anomenen Salines Vallès estaven a l'altra banda d'on estan les actuals, hi havia un moll de pedra que encara es pot veure, però se'l va engolir el mar. El moll actual fou fet cap a l'any 1905, inicialment de fusta i després reforçat amb ferro, avui dia en desús. L'any 1869 es suprimí el monopoli estatal de la sal. Isabel II concedí l'administració a perpetuïtat, de les Salines de la Trinitat, a la "Compañía Española de Investigación y Fomento Minero". La seva producció, als anys 60 del segle XX, representava una mica menys del 4% de la producció nacional. Es venia a la regió i a l'Europa septentrional, amb destí a la indústria química i a l'agricultura. Són les úniques salines que resten en actiu al Delta.

Oficina de Turisme de Sant Carles de la Ràpita

Pl. Carles III, 13

a/e: info@turismelarapita.com

Web: www.turismelarapita.com

